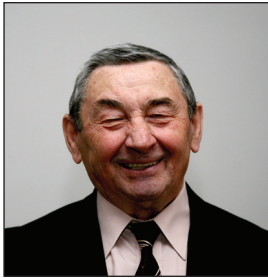

Za Ondrejom Frankom – nestorom hydrogeotermálneho výskumu na Slovensku

The remembrance of Ondrej Franko – Nestor of the hydrogeothermal research in Slovakia

RNDr. Ondrej Franko, DrSc., sa narodil 24. mája 1931 v Párnici, okres Dolný Kubín. V roku 1951 zmaturoval na žilinskom Pedagogickom gymnáziu a v roku 1956 absolvoval vedný odbor hydrogeológia na Geologicko-geografickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. V roku 1964 získal titul RNDr., v roku 1968 vedeckú hodnosť ČSc. a v roku 1991 DrSc. Po krátkom pôsobení na Ústave stavebnej geológie v Žiline prešiel v roku 1958 do Geologického ústavu Dionýza Štúra

v Bratislave, kde pôsobil až do odchodu do dôchodku v roku 1995.

Jeho cielavedomá, húževnatá a pracovitá povaha našla svoj odraz v celoživotnej práci v oblasti hydrogeológie a geotermálnej energie na Slovensku. Počas celého života získaval bohaté skúsenosti nielen v oblasti hydrogeologického výskumu podzemných, minerálnych a termálnych vôd mnohých regiónov Slovenska, ale aj v metodicko-teoretickej, odbornovo-organizačnej a informačno-popularizačnej činnosti. Počas svojho pôsobenia vychoval niekoľko generácií svojich pokračovateľov, ktorí ďalej tvorivo rozvíjajú problematiku využívania geotermálnej energie na Slovensku.

V roku 1960 vypracoval projekt „Základný hydrogeologický výskum Juhoslovenskej uholnej panvy vo vzťahu k CO₂“ a autorsky sa podieľal na práci „Minerálne vody Juhoslovenskej uholnej panvy“. V rokoch 1962 – 1968 bol hlavným riešiteľom projektu „Základný hydrogeologický výskum bojnických termálnych vôd vo vzťahu k ťažbe uhlia na nováckom ložisku“. Problematiku bojnických termálnych vôd zhrnul vo svojej kandidátskej dizertačnej práci „Bojnické termálne vody“, ktorú v roku 1968 úspešne obhájil. Poznatky o bojnických termálnych vodách zosummarizoval v monografii vydanéj v roku 1970. V rokoch 1969 – 1970 získal medzinárodné skúsenosti spoluprácou na projekte OSN v Salvadore a v roku 1981 sa zúčastnil expertnej misie v Alžírsku. Od 70. do polovice 80. rokov minulého storočia sa venoval projektu základného výskumu priestorového rozloženia zemského tepla a vyhľadávaniu geotermálnych zdrojov v Západných Karpatoch. V rámci tohto projektu boli v komárňanskej kryhe realizované 3 geotermálne vrty, v centrálnej depresii Podunajskej panvy 12 geotermálnych vrtov a v Liptovskej kotline 2 geotermálne vrty, pričom všetky uvedené vrty boli úspešné. Počas riešenia tohto projektu sa venoval širokému spektru problémov – príprave a realizácii projektov geotermálnych vrtov, praktickému štúdiu štruktúr geotermálnych vôd a výpočtu zásob termálnych vôd, vymedzeniu perspektívnych hydrogeotermálnych oblastí Slovenska, ako aj metodicko-teoretickým otázkam – genéze termálnych vôd vo vzťahu k ich exploatacii, metodike hodnotenia tepelno-energetického

potenciálu, metodike zostavovania geotermálnych máp, objasneniu pôvodu CO₂, zisťovaniu pôvodu a absolútneho veku geotermálnych vôd pomocou izotopov či vymedzeniu podmienok využitia tepla suchých hornín.

Za 20 rokov (1970 – 1990) skúmania geotermálnych pomerov Slovenska boli získané cenné údaje o geologicko-tektonických, hydrogeotermálnych a hydrogeochemických pomeroch Slovenska umožňujúcich zostavenie úrovňových máp. Ako jeden z hlavných autorov zosummarizoval tieto poznatky v roku 1995 v jedinečnom súbornom diele – Atlase geotermálnej energie Slovenska. Atlas je doteraz odbornou verejnosťou považovaný za kľúčový zdroj informácií v tejto problematike.

V rámci svojho aktívneho pôsobenia, ktoré trvalo až do posledných dní jeho života, bol RNDr. Ondrej Franko, DrSc., autorom alebo spoluautorom viac ako 140 pôvodných vedeckých publikácií, viac ako 160 záverečných správ výskumných úloh a štúdií, pričom bol zodpovedným riešiteľom desiatich geologických úloh celoštátneho významu, bol autorom a spoluautorom mnohých metodických a teoretických prác. Za všetky azda treba menovite uviesť aspoň jednu, významnú a nadčasovú – je ňou „Tvorba a klasifikácia minerálnych vôd Západných Karpát“ z roku 1975, kde možno nájsť nielen regionálny prehľad, ale aj detailné spracovanie vtedajších poznatkov, ktoré však majú stále čo povedať aj dnešnému čitateľovi.

Za bohatú odbornú činnosť získal mnohé vyznamenania – Zlatú plaketu Dionýza Štúra za zásluhy v prírodných vedách, udelenú SAV v roku 1991, a v tom istom roku mu predsedníctvo SNR udelilo Národnú cenu Slovenskej republiky za poznanie zákonitostí rozšírenia geotermálnej energie. Pri príležitosti 60. výročia založenia SGUDŠ mu bola v roku 2000 udelená zlatá medaila za rozvoj geológie na Slovensku a propagácie Slovenska vo svete a v roku 2010 pri príležitosti 70. výročia založenia Ústavu mu bola udelená pamätná medaila za prínos pre rozvoj ústavu.

Dňa 10. septembra 2011 nás RNDr. Ondrej Franko, DrSc., navždy opustil. Ťažko je uviesť všetky práce a činnosti, na ktorých sa počas svojho mimoriadne plodného pracovného pôsobenia podieľal, a do ktorých priniesol svoj neoceniteľný vstup. Možno len konštatovať, že mu ako priekopníkovi hydrogeotermie na Slovensku za jeho prínos patrí obdiv a vďaka jeho kolegov, spolupracovníkov i nasledovníkov.

Chceme veriť, že dielo RNDr. Ondrej Franka, DrSc., ostane prítomné v každodennej hydrogeotermálnej i hydrogeologickej praxi, kde tvorilo a naďalej bude tvoriť mílnik na ceste k poznaniu tohto nevšedného a na Slovensku stále veľmi zaujímavého bohatstva.

Česť jeho pamiatke!

Peter Malik